

Zhmožděninny poznávají se, hledíc k jich tvaru a rozšířenosti, dle toho, že celá kůže a vazivo pod ní ležící jest krví podlité, i že tkaniny tyto jsou více méně zkaženy, a rozeznávají se podle pravidel pitvy chorobní od jiných podobných zarděnin na kůži.

Shledáli se, že taková místa barvy temnější pocházejí z poranění, budiž uvedeno, kde jsou a jak jsou rozšířena, jakou mají podobu, jak velice tkanina jest zkažená, na které útvary se fleky takové vztahují, totiž zdali na svaly, větší cévy a kmeny nervové neb na útroby; budiž ohledáno, zdaliž snad kost nějaká jest zlomena neb rozdrčena, zdaliž útroby a svaly jsou na některých místech puklé a jak daleko, zdaliž za tou příčinou vyteklo něco krve neb jiné tekutiny a mnoholi. Mimo to budiž vyšetřeno, zdali na místech obražených a okolo nichž není viděti nějakých znamení zánětu, talovatění atd., jakož v paragrafu předešlém uvedeno; a konečně zdali nebyly také porušeny ústroje od prvotní rány vzdálené, zvláště protější, a jak byly porušeny.

§. 43.

Jestli činiti o ránu střelenou, hleděno buď: neníli snad od prachu začerněn neb poválen již oděv a část těla, která byla trefena i s jejím okolím; zdaliž rána jde veskrz čili nic, při čemž se vůbec pozná, kudy rána do těla vrazila a kudy ven vyšla, dle toho, že na onom místě bývá rána menší, majíc kraje dovnitř obrácené a jsouc někdy trochu přiskvařená, na tomto místě ale že bývá větší, kraje majíc ven vyvalené a více roztrhané. Na kterou stranu jde průduch rány a které části jsou při tom porušeny, vyšetřeno buď dle toho, co o tom výše již pověděno (§. 40.). Bylali rána složená, t. j. pocházili od více kulek, postů neb broků, ohledáno buď, kolik jest ran, jak daleko jsou od sebe, na kterou stranu jsou a jak jsou průduchy ran, střelením způsobené, mezi sebou spojeny; vyhledáno buď, co jiného kromě střeliva do rány vniklo, jako cáry od oděvu, kusy špuntů, třísky z kosti a p., a jestliže kulka do těla nevnikla neb vešla doň jen povrchu, budiž připomenuto, jakých změn způsobila.

§. 44.

Zlomeniny kosti a vymknutiny, pokud se to spatřením zevnitřním rozeznati může, buďtež nejprv tím způsobem určeny, aby se pojmenovaly kosti zlomené, porušené, spojení kostí i porušené klouby, aby se vytknulo, jaké změny tím v jejich položení, ve formě, délce a pohyblivosti byly způsobeny, a popsalo se, co vše na pokrovech všeobecných se spatřuje, totiž jsouli neproměněné neb krví podběhlé, jinak zardělé, neb oteklé, zdali tu jest zároveň rána nějaká, a jaká, a jsouli v ní třísky z kosti aneb jestli v ní viděti ten neb onen konec kosti zlomené. Když